

NORSK FILMFORBUND

Til Norsk filminstitutt
Fra **Norsk filmforbund**
Dato 10.11.23

NFIs innspillsvindu høst 2023

Satsingsforslag statsbudsjettet

3) Har dere innspill til NFIs budsjettsøknad?

Ja. Blant de mulige satsningsforslagene som er beskrevet i underlagsmaterialet vi fikk tilsendt, så ønsker vi at NFI prioriterer spesielt disse 4 samt et eget som vi foreslår under:

- Utvikling av sterkere prosjekter – tiltak knyttet til styrking av utviklingsfasen
 - Involverer og prioriterer de unge
 - Miljømessig bærekraft – insentiver for å stimulere til grønne produksjoner
 - Kunstig intelligens (KI)
- + kompetansehevende tiltak (se under)

Når det gjelder KI synes vi det er mindre viktig med tiltak for å kunne ta i bruk KI internt i NFI, og heller fokusere på det som handler om å tilrettelegge for bruk i bransjen og hvilken kompetanse det vil kreve.

Et annet viktig aspekt ved KI er i hvilken grad våre verk brukes til å trene KI. Dersom vi som rettighetshavere ønsker å bruke vår rett til å reservere oss mot slik bruk, mangler vi en unik registrering av verket med metadata som følger filen digitalt. Filmbransjens svar på bokbransjens IBAN var opprinnelig tenkt å være ISAN (International Standard Audiovisual Number), men dette er svært lite brukt. I tillegg til pliktavlevering, bør NFI utrede hvorvidt det kan være hensiktsmessig å også stille krav om at verk som har mottatt offentlig støtte skal registreres i ISAN eller tilsvarende.

Kompetansehevende tiltak (også i lys av KI og grønn omstilling)

Vi forutsetter at KUD og NFI gjennomfører kartleggingen av kompetanse og kapasitet i bransjen i løpet av 2024. Dermed er det naturlig å rette fokus mot tiltak for 2025 som følger opp kartleggingen og planen. Dette påpekes i statsbudsjettet for 2024:

Departementet vil gjennomføre en kartlegging av tilgangen på kompetanse og arbeidskraft nasjonalt innenfor bransjen, med sikte på å utarbeide en plan for å utvikle kompetanse og arbeidskraft til sektoren. Kartleggingen og planen vil kunne inngå som et grunnlag for å nå de politiske målene på feltet. (s. 109)

Produksjonsselskaper og enkeltpersoner klarer ikke alene å bære kostnaden, eller dekke behovet for, kontinuerlig kompetanseheving i en bransje med høyt tempo og hyppig utskiftning av utstyr og utvikling av nye produksjonsmetoder. NFI opererer med en for snever definisjon av bransjen for sine tiltak og potten er altfor liten. Den norske bransjen er summen av alle aktører i verdikjeden og personer i ulike fagfunksjoner. Når det offentlige ikke lenger produserer film men (del)finansierer at private foretak skal kunne gjøre det, betyr det likevel ikke at staten bør delegere ansvaret for kompetanseheving til enkeltaktører med prosjektbasert økonomi.

Vi ønsker oss en større pott med flere søkbare midler til kursdeltakelse og annen kompetansehevende virksomhet. Deltakelse på faglige samlinger, også internasjonalt, for eksempel for stuntfaget er å investere i HMS i praksis - for hele filmbransjen. Denne type tiltak burde derfor være særlig prioritert, ikke det motsatte.

Forøvrig stiller vi oss bak det overordnede budsjettinnspillet fra Virke Produsentforeningen.

NFIs arbeid med mangfold, inkludering og representasjon

4) Har dere innspill til mangfoldsarbeidet NFI har gjort de siste årene? Noe som har vært bra? Noe som har vært mindre bra?

Vi synes NFI har gjort gode og målrettede tiltak på dette området, noe underlagsmaterialet og seminaret tidligere i høst viser.

5) Er det utfordringer knyttet til mangfold, inkludering og representasjon dere mener NFI bør være ekstra oppmerksomme på i tiden fremover?

Ikke per dags dato. Vi ser frem til å komme med konkrete tilbakemeldinger på utkast til ny handlingsplan når det foreligger.

6) Har dere konkrete forslag til nye tiltak som NFI bør vurdere å innføre?

Ekspressordning for kortfilm

Initiativet med en ekspressordning for kortfilm under koronapandemien ble en stor suksess ved regionale filmsentre. Forenklet søknadsprosess, små beløp og rask respons skapte begeistring. Dette tiltaket var viktig da det bidro til å opprettholde filmskaperens fremdrift uten lang ventetid.

En forbedret ekspressordning basert på erfaringene man høstet under pandemien, kan tjene som "såkornsmidler" og vil fremme mangfold ved å gi flere filmskaper muligheten til å få erfaring. Lange og kompliserte søknadsprosesser utgjør ofte en betydelig barriere som hindrer talentfulle filmskaper uten et sterkt nettverk, eller inngående kjennskap til søknadsprosessen, i å realisere sine kunstneriske visjoner. Beløpene som tildeles behøver ikke være store, da hensikten er å støtte små og målrettede prosjekter.

NEO markedsfilm

Under NFIs workshop om markedsordningen ble det fremmet et meget godt forslag om å innføre NEO markedsfilm. Forslaget kom bl.a som følge av at en filmskaper med flerkulturell bakgrunn har uttalt at hen føler seg begrenset til å fortelle historier om egen bakgrunn, men har et sterkt ønske om å lage kommersiell sjangerfilm.

Bærekraft

7) Hva er deres innspill eller kommentarer?

Filmforbundet har kun ett spesifikt innspill til selve skjemaet (se under), og vi forutsetter at der det krever medvirkning fra våre medlemmer å rapportere inn tall til produsent så må det planlegges og budsjetteres for slik at det inngår som en del av deres arbeidstid.

Det er bra å få på plass en mal for rapportering nå, men tidsperspektivet frem mot 2030 og filmprosjekters lange planleggingshorisont betyr at NFI parallelt må komme i gang med aktive grep for å insentivere grønnere produksjon.

Vi vet allerede at transport og energiforbruk er de områdene hvor vår bransje har størst klimaavtrykk.

NFI har som et av sine strategiske satsingsområder å stimulere til en bredde av finansieringskilder, og det å bistå bransjen med å hente mer internasjonal finansiering er i utgangspunktet bra. Men også finansieringsarbeid innebærer utstrakt reisevirksomhet for produsent med dertilhørende klimaavtrykk. Dette bør derfor spesifiseres i et eget punkt i rapportmalen.

Samtidig er det stor forskjell på å hente internasjonal finansiering gjennom å selge visnings- og distribusjonsrettigheter og det å flagge ut selve innspillingen. I dag forflyttes mennesker og containere med fly, biler, ferger over land og hav til steder med forurensende kullkraft energi. Så lenge dette ikke er begrunnet kunstnerisk eller teknisk (undervannsstudio eller spesialkonstruksjon) for å fortelle historien, er det kun økonomisk motivert.

Norske utstyrsleverandører vurderer - i ren desperasjon - å opprette filialer i østeuropeiske land for å få jobbe med norske produksjoner.

Når vi reiser gang på gang, til f.eks. Litauen, Tsjekkia eller Belgia for å filme norsk historie, lage norske miljøer gjennom ulike tider, eksteriører og interiører. På location. I natur som

ikke ligner, med byggeskikk som ikke ligner, estetikk som ikke er norsk, ja da stiller vi spørsmål ved det hele.

Den norske andelen av staben er forsvinnende liten:

- Storparten av filmen om motstandshelten Sønsteby, *nr. 24*, filmes i Litauen, uten norsk produksjonsdesigner.
- *Havnaa*, en film som handler om en norsk bokser fra Arendal, filmes i Slovakia uten både norsk kostymedesigner og produksjonsdesigner.
- *Lykkeland*, historien om det norske oljeeventyret som vises på NRK, hadde i 3. sesong tre nordmenn i art department, resten belgiere.

Hva gjør det med produksjonenes kunstneriske integritet, autensitet, og screen value når de lages med stab uten norske kulturelle og kulturhistoriske referanser?

“Hvorfor bruke penger på Filmskolen når ikke en gang fagsjefene på dagens produksjoner er norske?” spør våre medlemmer. Det står en gjeng norske film- og TV-arbeidere igjen i Norge som lurer på om de har jobb i fremtiden.

Derfor ville det mest bærekraftige grepet fra NFIs side være å finansiere hvert prosjekt med en større andel slik at produsentene ikke må flagge ut produksjonene til andre lands insentivordninger for å realisere prosjektene.

Et konkret tiltak kan derfor være å prioritere, eller til og med (soft)kvotere, kortreiste prosjekter med innspillinger i Norge og som derigjennom også bidrar til bransjebygging i Norge.

Produksjonsselskapet Torden Film har f.eks tatt et aktivt valg om å finansiere internasjonalt, men produsere nasjonalt.

Innsiktsbehov

8) Har dere innspill eller kommentarer til det pågående eller planlagte innsiktsarbeidet? Har dere innspill til andre prioriteringer i tiden fremover?

Vi er svært glade for at KUD og NFI nå skal gjennomføre en kartlegging av kapasitet og kompetanse i bransjen. Vi vil gjerne bidra med innspill både til konkurransegrunnlaget og selve kartleggingen.

Det oppleves som om NFI i sitt innsiktsarbeid hittil har hatt størst fokus på “å besitte dyp publikumsinnsikt”. Det er derfor gledelig at underlagsmaterialet til denne innspillsrunden fremhever et mål om at “NFI besitter og formidler relevant innsikt om film- og spillbransjene og oppfattes som et sterkt kunnskapsmiljø” samt at “NFI skal være brukerorienterte i alle ledd”. Det må selvsagt være en forutsetning som statens virkemiddelapparat på feltet.

Det betyr, etter vårt syn, at årlige satsningsforslag fra NFI til KUD bør kunne begrunnes ut fra en slik bransjekunnskap der NFI argumenterer for bransjens behov sett i lys av politiske målsetninger.

Vi etterlyser derfor en bedre balanse mellom NFIs publikumsfokus og bransjefokus i innsiktsarbeidet.

Våre innsiktsbehov forblir stort sett det samme som vi også sendte inn i forrige innspillrunde. Vi slår oss ikke til ro med at NFI "tar med oss innspillet i våre diskusjoner om behov og prioriteringer". At NFI per idag ikke har oversikten og innsikten vi etterspør, betyr i praksis at NFI ennå ikke jobber tilstrekkelig innsiktsbasert.

Evalueringsene av tilskuddsordningene og prioritering av tilskuddsmidler må også være informert av kunnskap om bransjens hverdag og utfordringer.

Her er en oppdatert oversikt over våre innsiktsbehov:

Innsikt om bransj økonomi og fordelingspraksis:

1. Hva er finansierungsgraden fra NFI for de ulike prosjektene og hvor mange år har de brukt fra idéutvikling til ferdig film? Hvordan ser "finansierungs-kaken" ut på utvalgte prosjekter?
2. Hvor mye gratisarbeid/spec jobbing (og over hvor lang tid) har manus og regi lagt ned i hvert prosjekt før det mottar første runde med tilskudd og/eller kobles til produsent? Og hvordan gjenspeiles/anerkjennes dette i eierandel/investering/filmrett i prosjektet for de skapende?
3. Hva bør dette ha å si for hvor mye av utviklingsmidlene fordeles mellom ordninger direkte til manus- regi og hvor mye som tildeles som utviklingstilskudd etter at produsent er koblet på. Hvor stor andel av utviklingsmidlene går til lønn/honorar til de skapende og hvor mye går til produsent/produksjonsselskapet? En analyse av dette ville vært et godt grunnlag for å se på en eventuell justering av fordelingen som i dag er 14 millioner og 116 millioner.
4. Fordelingen av regionale midler - når endres fordelingsnøkkelen? Hvordan vil bransjen bli involvert i dette?
5. I 2019 har NFI i sin årsrapport tallfestet at hele 49% av innspillingsdagene på norske produksjoner var lagt til utlandet. Denne rapporteringen bør fortsette årlig og snarest gjenopptas slik at vi kan følge utviklingen over tid.

Innsikt om NFIs saksbehandling og prosedyrer:

6. GPS-prosjektet til NFI: Vi ønsker å se et organisasjonskart for NFI og få oversikt over hvem som tar hvilke beslutninger og hvordan beslutningsprosessene er.
7. Hvordan jobber NFI med habilitet? Hvilke føringer og instruksjoner får de ansatte i NFI når det gjelder dette spørsmålet? Vi ønsker en større transparenst i prosessene rundt søknadsbehandling, ansettelse, utforming av strategier, vurderinger og poengberegninger for tilskudd.

8. Vi ønsker mer innsikt og transparens når det gjelder NFIs budsjettering mellom ordninger, som også var etterspurt opp mot denne innspillrunden – særlig for å kunne gi kvalifiserte innspill til hvordan midler for 2024 bør prioriteres.
9. Utover evaluering av de ulike tilskuddsordningene, bør det rettes et selvkritisk søkelys på i hvilken grad endringen i terskel for etterhåndstilskudd til regionale produksjoner samt kravet om forhåndstilskudd har ført til en enda større maktkonsentrasjon hos NFI og om det har svekket bransjens tilgang til private finansieringskilder.
10. Kulturdepartementet foreslår å lovfeste armlengdes avstand prinsippet i kulturloven. Hvordan er NFIs praksis rundt armlengdes avstand organisert i forhold til hvem som tar beslutninger der det utøves kunstneriske skjønn både av og evt. utover åremålsansatte filmkonsulenter? Burde rådgivere vurderes å være åremålsstillinger? Dette bør evalueres eksternt.
11. NFI har trukket seg fra Amandakomiteén på prinsipielt grunnlag. Får dette noen konsekvens for NFIs rolle i Oscarkomiteén?

Åpen post

9) Har dere andre innspill?

1. Prioritering av friske midler i 2024

I statsbudsjettet for 2024 er Regjeringens mål og strategi at bevilgningene på filmområdet skal legge til rette for en sterk og bærekraftig bransje. Om NFI alltid finansierer på et så lavt nivå at produsentene må bruke stadig flere år på å sette sammen finansieringen, så er det jo ikke det. Lønns- og prisstigningen påløper også de årene det tar å få finansiert en film.

Det foreslås for 2024 en økt bevilgning til Filmfondet på 29,5 millioner hvorav 7,5 millioner er øremerket dataspill.

NFI har også etter eget utsagn fått et tilleggs-tildelingsbrev med inflasjonsjustering. Prisstigning er ikke noe NFI har pleid å ta høyde for i sine tildelinger, og det er en praksis som bør endres. Vi foreslår derfor at de friske midlene som er foreslått til Filmfondet for 2024 brukes til å finansiere nye prosjekter med et høyere tilskuddsnivå slik at innspillingen kan (og må) legges til Norge.

2. Spendkrav

Filmforbundet vurderer å ta til orde for krav om at en vesentlig andel av offentlige tilskudd til filmproduksjon må brukes i Norge (spendkrav på forskriftsnivå). I dag er Norge et av få land som ikke har dette. Alternativt må NFI finansiere prosjektene på et forsvarlig nivå som ikke forutsetter utflaggning til internasjonale insentivordninger og en svekking av norske arbeidsplasser.

3. Ramme Kreativ

Det ble annonsert høsten 2021 at NFI jobbet med å utrede en slik ordning i samarbeid med Norske Filmregissører, Dramatikerforbundet og Filmforbundet, men vi har ennå ikke landet utformingen av den. Ordningen vil bidra til å sidestille etablerte produsenter og etablerte regissører og manusforfattere som har levert godt, når de skal jobbe frem nye prosjekter. I dag er det slik at det kun er produksjonsselskapet som har produsert en suksess som “premieres” gjennom rammetilskudd for enkeltstående prestasjoner, mens de kreative fra samme prosjekt blir stående uten samme mulighet for “startkapital” og kontinuitet i arbeidet med nye prosjekter – som ikke nødvendigvis er med samme produsent. Det er viktig at arbeidet med å få på plass ordningen ikke stopper opp, men ferdigstilles i løpet av våren 2024. Her ser vi frem til et godt samarbeid med NFI.

4. Menneskelig bærekraft

FNs bærekraftsmål inneholder også mål som berører menneskelig bærekraft.
Anstendig arbeid og økonomisk vekst (8)
God helse og livskvalitet (3)

NFI gjør en avgrensning av sitt bærekraft engasjement til kun å fokusere på klima. Det mener vi blir for snevert i lys av Regjeringens mål og strategi for 2024 om at bevilgningene på filmområdet skal legge til rette for en sterk og bærekraftig bransje. Som underliggende etat er det NFIs oppgave å omsette dette i praksis.

En bærekraftig bransje skal bestå av produksjonsselskaper og personer.
Uten norske filmskaperne og filmarbeidere som kan stå i yrket over tid har vi ingen bransje.

På spørsmål fra våre medlemmer om menneskelig bærekraft henviser NFI til produsentene. Vi mener NFI ikke kan “delegere” sitt bransjeansvar til private produksjonsforetak.

Filmforbundet har hatt et innledende møte med NFI om temaer som stikkprøvekontroll av bruk av tilskuddsmidler, etterlevelse av bransjeavtaler i arbeidskontrakter, vesentlige endringer som krever godkjenning, og håndtering av varsler mm. Vi ønsker oss en mer strukturert dialog rundt dette.

Videre ønsker vi å spille inn krav til evaluering og rapportering på prosjektenes HMS-plan, samt behovet for en helse- og sikkerhetsrådgiver på produksjoner (gjerne i kombinasjon med rollen som eco manager/klimakoordinator) og at denne godkjennes i kalkylen som en nødvendig kostnad.

Tilbakemelding på innspillsrunden

10) Hva fungerte bra? Hva fungerte ikke? Har dere forslag til forbedringer?

Det er bra at NFI har innført to årlige innspillsvinduer med bransjen som fast rutine, i tillegg til løpende dialog. Dette i seg selv er noe av det viktigste innsiktsarbeidet NFI kan gjøre for å identifisere behov i bransjen.

Det er veldig bra at NFI har lyttet til vårt innspill fra forrige runde og nylig har arrangert temabaserte workshops med bransjeorganisasjonene, våre medlemmer og NFI samlet der vi sammen går i dybden på en ordning eller et område. Det gir oss alle mer innsikt i dagens praksis og bedre grunnlag å mene noe utfra, samt at dere sikkert allerede har erfart å få matnyttige og nyanserte tilbakemeldinger.

Vi satte også pris på at NFI stilte på et digitalt medlemsmøte for å presentere utvalgte temaer for dette innspillsvinduet, og høre på medlemmers kommentarer og synspunkter.

Spørreskjemaet, som denne gang var mer passende i omfang, fungerer greit som et supplement til NFIs dialogmøter med bransjen.